

MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA OBČANSKÉ VÝCHOVY

**Základní myšlenky publikace Cizinci před branami
od Zygmunta Baumana**

OVc004 K současným politickým problémům

(podzim 2020)

Vypracovala: Mgr. Natálie Válková (448103)

Vyučující: doc. PhDr. Marta Goňcová, CSc.

*Čestně prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a pouze za využití pramenů, zmíněných
v závěru práce.*

Bauman, Z. (2017). Cizinci před branami. Broken Books.

Kniha Zygmunta Baumana s názvem Cizinci před branami pojednává o migrační krizi a jejích globálních důsledcích. Vzhledem k roku vydání této publikace (2017) můžeme zhodnotit, že autorem rozebíraná problematika přináší jednu z nejaktuálnějších analýz původu a dopadu morální paniky a ukazuje také, jak mohou politici zneužívat strachu svých voličů. Celkovou myšlenkou díla je zabránění a vyhnutí se nejen abstraktnímu, ale také zcela reálnému stavění zdí a přivírání očí před uprchlickou krizí a místo toho ji nahradit pomyslným budováním mostů a aktivním zapojením do řešení této neustále trvající a nikdy nekončící problematiky.

Kniha je členěna do šesti kapitol, z nichž první poskytuje přehledný úvod do problematiky. Několik posledních let jsou média nejen středo a západoevropských států zavalena informacemi o migrantech, valících se do jejich končin. (I když nyní jsou tato témata válčována statistikami koronavirem nakažených jedinců a vládními nařízeními). A Bauman řeší právě to, jestli už lidé nejsou unaveni uprchlickou krizí a ztrácí zájem o to, situaci řešit nebo se o ni zajímat, což celkově neprospívá migrantům, jejichž osudy jsou odsunovány do pozadí a jsou umisťováni do provizorních areálů, které jsou od ostatních oddělovány právě těmi výše zmiňovanými zdmi.

Je důležité podotknout, že masová migrace, ať už ekonomických migrantů nebo uprchlíků, není trendem poslední doby, a i přes to ve světě neexistují žádné efektivní mechanismy, které by ji pomáhaly řešit ku prospěchu všech zúčastněných. Migrace se taky nebude dát v budoucnu dlouho přehlížet a odsouvat, neboť se statistici domnívají, že v několika následujících desetiletích dosáhne množství migrujících takového počtu, že je bude možné srovnat s místním obyvatelstvem daného státu.

Důvody, proč se lidé rozhodnou migrovat, již byly uvedeny a představu o jejich motivaci a očekávání o dosažení cílové destinace jsou všem pravděpodobně jasné. Pojďme se nyní zaměřit na pohled ze strany stálých obyvatel, kteří by měli cizince ve svém státě přivítat. Největším úskalím, které v lidech probouzí xenofobní a mysofobní myšlenky je právě jinakost a neznámo, na které nejsou připraveni. Stres způsobují i obavy z rozdílného způsobu života, který se dle domněnek nedá propojit. A právě s těmito strachy a s příslibem jejich vyřešení v dnešní době operuje mnoho politiků a hnutí, do kterých se sdružují. Takovéto politické strany mají podporu u lidí, kteří se cítí nejvíce ohrožení a kteří se díky svému bohatství nemohou

zavřít za pevné zdi. Proto je možné, že v budoucnosti při vyhrocení situace tyto strany dostanou větší prostor. I přes to bychom ale měli mít stále na paměti, že politika vzájemného oddělování a udržování vzdálenosti namísto stavění mostů pro nezkreslenou komunikaci nevede nikam jinam než k prohloubení vzájemné nedůvěry a odcizení se, jež by měli všichni vnímat jako nežádoucí.

Jako jeden z příkladů potvrzení pocitu bezpečí obyvatelstva a s tím spojený vliv na politické dění Bauman uvádí situaci z Francie roku 2016. Tehdy zde proběhlo několik nočních útoků, které byly připsány teroristické organizaci ISIS. Prezident Holland tehdy vyhlásil výjimečný stav a uzavření státních hranic s odůvodněním zamezení opakování takovýchto událostí a příslibem polapení pachatelů. Podpořil tak sekuritizaci státu. Po této skutečnosti prokázala agentura TNS Sofres dvaceti procentní nárůst důvěry k osobě prezidenta. Tento výjimečný stav, ale na druhou stranu výrazně omezil práva občanů Francie a dovolil například neodůvodněné vstupy tamní policie do jakékoliv domácnosti. Z této situace je jednoznačně pochopitelné, že lidé staví vlastní bezpečnost na vysoké příčce toho, jak by je měl stát chránit, a proto ještě stále také nejsou migrantům více otevřeny brány nejen evropských států.

Dle Baumana ale vlády nekonají takto drastická opatření kvůli mírnění obav svých občanů, snaží se naopak vyvolat pocity nejistoty ze stavu budoucnosti a potvrzují tak svou potřebnost v úřadě, kterou mohou voliči podpořit i v následujících volbách. Krásně to vystihuje výrok maďarského premiéra Orbána, který prohlásil: „Všichni teroristé jsou migranti“. Touto větou prokazatelně propojil dvě odlišné kategorie a ti bystřejší z vás již pochopili, že i takto se dá vést politická kampaň navenek stojící na poskytování podpory, ve skutečnosti to ale „zavání“ vymýváním mozků a zotročování myslí. Pravděpodobně to i v Maďarsku vyšlo, neboť Orbánovi jeho kampaň zakládající se na řešení migrační krize přinesla osmdesáti sedmi procentní úspěšnost. V New York Times na to reagovali zcela výstižně nadpisem: „velké lži vyvolávají velký strach, který vede k velké touze po velkém vůdci“.

Navazující myšlenky přináší i kapitola o vládě silných mužů, kde se Bauman zabývá volbou silného vůdce, od kterého lidé očekávají, že bude rázně jednat, ale vybírají si ho jen na základě silných řečí. Konkrétně to bylo demonstrováno na situaci týkající se zvolení Donalda Trumpa prezidentem USA. Trumpa zde označuje jako strašáka, který se zrodil z obav americké střední třídy. Té Donald Trump slíbil vzdušné zámky a jelikož se toto obyvatelstvo v mnoha případech zmítá na hranici chudoby, vyslyšelo tyto sliby, uvěřilo v Trumpovi kouzelné triky a zvolilo ho prezidentem. Problém nastává ve chvíli, kdy frustrovaní voliči prokouknou sliby, které nejsou naplněny a jejich ideál vlády pevné ruky padá. Proto začnou hledat dalšího silného

vůdce, neboť tento ideál je velmi lákavý a naplňuje v nich víru v obnovení a znovuzískání všeho velkého, co jim prozatím v životě chybí. Možná právě proto dopadly poslední prezidentské volby v Americe „prozatímní“ výhrou kandidáta Bidena.

V knize *Cizinci před branami* Bauman dochází k závěru, že se svět nachází ve zlomovém okamžiku. Planeta je přelidněna, není už prostor kam expandovat a co kolonizovat. Jediný směr, který je teď možný nabírat je ten, že se lidstvo přestane radikálně rozdělovat na jednotlivé lokální skupiny a pokusí se vytvořit jeden globální kmen. Je to otázka života a smrti, protože jediné cesta spolupráce a globality vede k blahobytu a vzájemné provázanosti. Touto cestou se lidstvo prozatím neubírá, a proto mu hrozí kolektivní vyhynutí. Bauman vidí jako jediné východisko z migrační krize sociální investice, sociální inkluzi a integraci. Zamysleme se proto, jestli by nestálo za to žít bok po boku, projevovat solidaritu a přežít tak současnou migrační krizi.